

///Teatre



Carles Batlle, Pau Miró (assegut),
Marc Rosich, Ricard Gázquez



Victoria Szpunberg

Joves i dramaturgs



La Sala Beckett de Barcelona és un teatre d'unes vuitanta butaques amb una vocació ambiciosa: incidir en el panorama general de la dramaturgia contemporània espanyola i internacional. Per això dedica un any sencer a estrenar textos teatrals inèdits de deu autors catalans vius, i a programar una sèrie de lectures de peces de nou dramaturgs més. Es tracta del *Cicle 2007: Tot un any de teatre català contemporani*. Toni Casares –director artístic de la Sala Beckett des de fa una dècada– reconeix amb certa ironia que un dels objectius del cicle és, “de manera totalment malèvola, tergiversar les estadístiques de la ràtio d'estrenes d'autors catalans vius” d'aquest any. És també “un toc

d'alerta per als altres teatres del país sobre el molt bon nivell de l'escriptura teatral a Catalunya: podem tenir un teatre que parla de nosaltres, en català i des d'un llenguatge nostre”. I afegeix que les propostes teatrals creades a Catalunya “funcionen com un mitjà de comunicació més, recreen la realitat i reflexionen sobre el món. El teatre és una cosa viva”.

Els creadors que estrenaran els seus textos inèdits són –per ordre d'intervenció al cicle– Jordi Casanovas (Vilafranca del Penedès, 29 anys) amb l'obra *City/Simcity*; Ricard Gázquez (Palamós, 37 anys) amb *Folie en famille*; Gemma Rodríguez (Barcelona, 34 anys) amb el text *L'ham*; Marta Buchaca (Barcelona, 28 anys) amb

Una desena d'autors catalans d'entre 26 i 47 anys estrenen textos propis a la **Sala Beckett** durant tot l'any 2007. El cicle és una aposta d'aquesta sala alternativa de Barcelona, que busca una coherència en la seva línia de programació. I és també un toc d'atenció al teatre del país per la qualitat de la producció teatral que s'està fent. (Text: Adriana Clivillé, Foto Toni Casares: Maider Mendaza)

el text *L'olor sota la pell*; Marc Rosich (Barcelona, 34 anys) amb el muntatge de l'original *Party line*; Carles Mallol (Figueres, 26 anys) amb el text *Molta aigua*; Albert Mestres (Barcelona, 47 anys) amb *Odola*; Carles Batlle (Barcelona, 43 anys) amb la peça *Trànsits*; Victoria Szpunberg (Buenos Aires, 34 anys) que estrena *La màquina de parlar*, i Pau Miró (Barcelona, 33 anys), que presentarà un text que encara està en procés de redacció.

Casares assegura que en tots els casos s'ha optat primer per la persona que signa més que no pas pel text, una característica que atribueix a la línia de la Sala Beckett. “Ens interessen els autors i les seves trajectòries; és important que



Toni Casares, director artístic del cicle.

estrenin, que dialoguin amb l'espectador". El públic és una part essencial del procés creatiu que defensa aquesta sala alternativa del barri de Gràcia de Barcelona. Per això, el seu director artístic explica que des de la Beckett s'enfoca la creació "com un procés d'aprenentatge vital en el qual l'espectador és una peça més", juntament amb l'autor. "Per això m'agrada que l'autor parli de tu a tu a l'espectador". I per això aquest teatre barceloní està interessat a repetir: "A Barcelona és relativament fàcil estrenar la primera obra i molt difícil la segona. A nosaltres ens interessa mostrar l'evolució, per això la majoria dels autors que formen part del cicle han estrenat com a mínim una peça a la Beckett".

Les activitats que s'han programat de manera paral·lela al cicle són lectures dramatitzades de textos teatrals també inèdits. Els noms propis que es llegiran en aquest apartat del cicle no són tots novíssims, perquè hi intervenen David Plana i Enric Nolla, per exemple, "però sí que són marca de la casa i n'estem molt orgullosos", explica Toni Casares.

Si es pregunta a Casares per què ha escollit aquests dramaturgs i no d'altres addueix que "els volem donar a conèixer, tenen qualitat i interès". I continua: "a vegades he programat alguna cosa que no m'agradava al cent per cent, però sempre intento que el que programo tingui sentit que es presenti a la Beckett. La satisfacció no ve sempre donada per combregar artísticament".

TEATRE PER ENTENDRE EL MÓN La iniciativa "no té cap pretensió canònica ni exclusivista", ja que els 19 autors i autores que en formen part "no són tots els que hi ha ni els

únics amb qualitat", apunta Toni Casares. Conscient de la dificultat d'assenyalar aspectes en comú o d'identificar un tret generacional entre tots ells, el que sí que subratlla Casares és que "es prenen l'escriptura teatral com una forma d'entendre's a ells mateixos i el món". I això "és diferent d'escriure teatre per construir artefactes que funcionin bé però en els quals l'autor no es fica dins". I que és, tot sigui dit, "un teatre que trobo molt difícil d'escriure, molt lícit i que ha d'existir".

El director artístic del cicle apunta que les propostes que l'integren (einentment textuals) "m'interessen perquè veig la persona que hi ha darrere l'escriptura, perquè l'autor es fica en cada tema. Això, per a l'espectador, és garantia d'honestat".

Un altre tret en comú és que tots mantenen algun tipus de relació amb l'Obrador de la Sala Beckett. L'Obrador és l'àmbit dedicat a l'experimentació i la formació dramaturgic en què s'han convertit, amb els anys, els originaris tallers i laboratoris de José Sanchis Sinisterra, fundador del teatre l'any 1989. L'Obrador promou cursos, tallers, seminaris, lectures i publicacions sempre amb la mirada posada en l'escenari i en l'espectador. Avui el dirigeix Carles Batlle, un dels deu autors que estrenen al *Cicle 2007: Tot un any de teatre català contemporani*. "La Beckett vol ser un entorn d'experimentació i de creació que afavoreix l'aparició de creadors", assegura el seu director artístic, "però cap autor es forma en un únic lloc, i ja m'agrada que sigui així". Per tant, els 19 creadors i creadores que intervenen al cicle "són gent de la casa, però ningú no és exclusiu d'un sol lloc".



Gemma Rodríguez

El programa T6, impulsat pel Teatre Nacional de Catalunya, pel qual han passat quatre autors del cicle de la Beckett, és un altre exemple d'iniciativa dedicada a la promoció de joves dramaturgs. Com també ho són l'Institut del Teatre, els "Assaigs Oberts" del Teatre Lliure o altres sales alternatives.

UN RETRAT DE LES APOSTES DEL CICLE Tal com assenyala el teatre que els acull, entre els creadors que formen part del cicle hi conviu la comercialitat, l'èxit de públic, el risc, la investigació i l'èxit de crítica. A vegades, junts en una mateixa persona. La diversitat de tendències i d'interessos artístics que mostren els deu muntatges del cicle s'explica mitjançant un retrat dels seus responsables, fet amb l'ajuda de Toni Casares.

Jordi Casanovas ha inaugurat el *Cicle 2007: Tot un any de teatre català contemporani* amb l'obra *City/Simcity*, tercera part d'una trilogia basada en els videojocs més coneguts pels adolescents que van néixer a finals dels setanta i principis dels vuitanta. Per als responsables de la línia artística de la Sala Beckett, un dels interessos que desperta Casanovas és el fet de ser autor i director alhora, i treballar amb els intèrprets de manera que el muntatge no està acabat fins gairebé poc abans de l'estrena. "Això dona una veritat a l'actor i l'allunya d'un plantejament esquemàtic dels personatges", segons l'opinió de Toni Casares. "Aborda un teatre de gènere en què a vegades sembla que vegis un còmic, però alhora opina i es mulla. És un teatre d'intriga, de suspens i amb opinió. Un teatre per provocar determinats efectes, com ara l'expectativa o l'emoció; s'acosta a la ciència-ficció o al teatre detectivesc."

El director artístic de la sala considera que els anys 80 i 90 el teatre reflectia una certa idea de perplexitat en què els autors, atònits davant l'absurditat del món, defugien qualsevol discurs ideològic, mentre que ara els autors tornen a atrevir-se a donar el seu punt de vista particular sobre el món. I Casares considera que "en el teatre de Jordi Casanovas hi ha similituds amb Javier Daulte o amb Jordi Galceran pel que fa al plantejament formal, però que, a més, Casanovas té la gosadia d'introduir un discurs ideològic gens dissimulat".

També autor i director, **Ricard Gázquez** presenta durant tot el mes de març *Folie en famille*. Les seves propostes per a l'escena són molt visuals, amb importància de la plàstica de l'espai, i amb ús de recursos multidisciplinars, sense menystenir mai el text. El treball de Gázquez amb els intèrprets és fet a consciència, i no n'hi ha prou de llegir un text seu per imaginar-lo a escena. "És una qüestió que valoro molt", apunta Toni Casares, "perquè sap que les paraules són signes que dialoguen dalt l'escenari amb altres signes. I tot i així, res no treu poder a la paraula". El teatre de Gázquez és difícil de definir, ja

que és una expressió molt personal, si bé es pot dir que s'acosta a la poesia i aborda sovint les relacions familiars presidides per una violència més o menys soterrada.

L'humor intel·ligent és un dels trets definitoris del teatre que escriu **Gemma Rodríguez**, que estrena *L'ham* a mitjan mes d'abril. "No és un humor gens tòpic", apunta el director artístic de la Sala Beckett. "M'interessa la forma d'escriptura que ha triat, en què es confonen el pensament i l'acció", i apunta una certa influència de Roland Schimmelpfennig, un dramaturg contemporani alemany que s'ha presentat al petit teatre de Gràcia. Rodríguez és sòcia fundadora de l'associació Projecte Vaca de creadores escèniques, ha format part de l'equip artístic del festival Sitges Teatre Internacional i ha estat autora resident del Teatre Nacional de Catalunya. La seva breu producció ha estat traduïda al francès, portuguès, anglès i italià.

A mitjan maig, **Marta Buchaca** viurà la seva primera estrena en una sala professional amb *L'olor sota la pell*. La seva arribada recent al món teatral aporta frescor, joventut, novetat i, en especial, manca de prejudicis. "És una d'aquelles autores que demana a crits un escenari", assegura Toni Casares. "Els dramaturgs també es formen estrenant, si no, queden anquilosats amb la primera obra." Casares defensa el treball sobre l'escenari d'autor, director i intèrprets, en combinació final amb el públic. Considera el dramaturg una peça més de la creació d'un muntatge, i reivindica que se'l tingui en compte i se l'incorpori. "M'encanta poder treballar amb el responsable d'un text: fa dos anys vaig muntar *The country*, de Martin Crimp, i va veure una funció uns dies abans de l'estrena. Em va donar algunes indicacions gairebé anecdòtiques, però que van ser vitals per encaixar l'espectacle." Justament, Casares atribueix a Marta Buchaca influència de Martin Crimp.

L'explicació del responsable artístic de per què s'ha inclòs **Marc Rosich** al cicle de la Beckett és aclaparadora: "És un dels nous autors més polifacètics i desacomplexats que conec. El seu teatre respira la seva pròpia expansió vital. És divertit, atrevit en les formes i molt personal. Té una expressió imparabile i divertidíssima; parla d'una manera desmesurada en contra de l'ús escàs de la paraula darrerament al teatre". El jove autor barceloní estrena a mitjan juny *Party line*, on es projecta una mirada còmica a una nova raça de dones i homes amb un mòbil enganxat a l'orella. S'hi posa de relleu la incomunicació i solitud inherents a la irrupció de les noves tecnologies, i el grau de dependència i esclavatge que ha comportat.

El més jove dels dramaturgs que veuran textos propis a escena en aquest cicle és **Carles Mallol**, un professional polifacètic que ha estrenat quatre muntatges –un dels quals d'un text propi–, ha dirigit lectura dramatitzada i ha escrit tex-



Albert Mestres

tos per a ràdio. Per a la Sala Beckett, un dels atractius de l'obra de Mallol és la manera com aborda la violència en les relacions de família. "Però el que sobretot em va impressionar és com retrata la por", apunta Casares. "Als seus personatges els condiciona terriblement la por i és un tema molt aconseguit en la seva producció." Mallol estrenarà *Molta aigua* a principis de setembre de 2007.

El director de l'Obrador de la Sala Beckett, **Carles Batlle**, és present al cicle amb l'estrena de *Trànsits* el mes d'octubre d'enguany, dirigida per Magda Puyo. Inclou'rel al cicle respon al fet que és un dels dramaturgs que planteja més a consciència noves formes d'escriptura teatral, tant pel que fa a la construcció com a l'explicació de relats. "Treballa d'una manera molt sàvia noves maneres d'expressió, fragmenta el discurs i experimenta sobre la desconstrucció." Tot això, sense perdre mai la voluntat d'abordar temes que afecten l'espectador, com ara el xoc de cultures.

Poeta, narrador i home de teatre és com es considera des de la direcció artística de la Beckett **Albert Mestres**, que estrenarà a finals de novembre *Odola*, una nova versió operística d'*Antígona*. Mestres forma part del cicle perquè el seu teatre uneix l'interès per la paraula i pel teatre amb l'enfocament multidisciplinar. Alhora, pel que fa als temes que tracta, "és un cruel disseccionador de la violència del nostre temps",



Marta Buchaca

segons opina Toni Casares. I es remet a la seva peça *Temps real*, un dels projectes de noves autories que promou el Teatre Nacional de Catalunya i que ha dirigit Magda Puyo. "També trobo molt interessant la manera com conjunja avantguarda i tradició de manera natural. Gairebé totes les seves obres tenen un plantejament formal avantgardista amb un llenguatge molt popular. Em remet al Foix de m'encanta el nou i m'enamora el vell..."

L'obra de **Victoria Szpunberg** constitueix un "retorn a un teatre ideològic sense complexos. És, clarament i sense dissimular, una forma d'abordar problemes ideològics. És un teatre polític en el millor sentit del terme, i també té una forta càrrega social". La jove autora argentina —que està establerta a Barcelona des de 1977— estrenarà i dirigirà *La màquina del temps* el mes de desembre. Per al director artístic del teatre, aquest text marca una evolució en la trajectòria de la dramaturga, que ha incorporat l'humor de manera clara i evident i com a símbol de maduresa. Szpunberg aborda la història d'una relació de poder, de dependència, i d'amor. Una història cruel i romàntica on les màquines i les emocions es fonen en una espiral d'esdeveniments al límit de l'existència.

De la seva trajectòria destaca l'estrena de *L'aparador* a la Sala Tallers del Teatre Nacional i *Esthetic Paradise*, escrita amb una beca del TNC, a la Sala Beckett. Ha dirigit i fet la dramaturgia de diversos muntatges i tot just ha dirigit el seu darrer text, *Miniatures violentes*, al Festival Temporada Alta de Girona.

Tanca el cicle **Pau Miró** amb un text que està en procés d'elaboració, i que forma part del projecte T6 del Teatre Nacional de Catalunya de promoció de noves dramaturgies. En paraules de Toni Casares, "és tan honest amb la seva escriptura, que els seus personatges freqüen la ingenuïtat i ell no se n'avergonyeix". Pau Miró "sembla voler explicar-se el món a si mateix i té un tipus d'escriptura que s'acosta a les emocions, sense jutjar-les ni explicar-les. Ho fa una mica en brut, sense miraments, i alhora té un gust especial pels personatges que se senten fora de lloc". Ha estrenat com a autor i director *La poesia dels assassins*, *Una habitació a l'Antàrtida*, *Paraigües elèctrics* i *Happy hour*. Les seves darreres estrenes són *Bales i ombres* i *Somriure d'elefant*, i Toni Casares li ha dirigit *Plou a Barcelona*.

El risc d'aquesta petita sala alternativa de Barcelona sembla una croada del seu director artístic, però ell assegura que "no em sento la Sala Beckett com una parcel·la pròpia, sinó que funciona per complicitat amb col·lectius més o menys amplis". I explica que mai no ha oblidat un comentari de Domènec Reixach, segons el qual la coherència d'una programació la dóna el que no es fa. En programar la Beckett, "els sí els tinc molt clars, per això em costa poc justificar els no".



Carles Mallol (assegut)
i Jordi Casanovas.

Entre els creadors que formen part del cicle hi conviu la comercialitat, l'èxit de públic, el risc, la investigació i l'èxit de crítica. A vegades, junts en una mateixa persona